

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 8.5.2012
COM(2012) 209 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n valtiontuki uudistus

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

EU:n valtiontuki uudistus

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. JOHDANTO: VALTIONTUKIEN VALVONTA NYKYISESSÄ TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

1. Eurooppa 2020 on Euroopan tämän vuosikymmenen kasvustrategia. Muuttuvassa maailmassa Euroopan komissio kohdentaa politiikkansa, joiden tavoitteena on tehdä Euroopasta älykäs, kestävä ja osallisuutta edistävä talous. Näiden kolmen toisiaan vahvistavan tavoitteen tarkoituksena on auttaa EU:ta ja jäsenvaltioita lisäämään työllisyyttä, tuottavuutta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta merkittävästi.
2. Eurooppa pystyy parhaiten edistämään kestävästä kasvusta sisämarkkinoiden avulla. Tehokkaat sisämarkkinat edellyttävät kahden välineen käyttöä. Niistä ensimmäinen on asetus, jolla luodaan yksi yhtenäinen markkina-alue ilman kansallisia rajoja, ja toinen on kilpailupolitiikka, johon sisältyy valtiontukien valvonta sen varmistamiseksi, että sisämarkkinoiden toiminta ei vääristy yritysten kilpailunvastaisen toiminnan vuoksi tai siksi, että jäsenvaltiot suosivat eräitä toimijoita toisten kustannuksella. Kilpailu on merkittävä kasvua vauhdittava tekijä. Se kannustaa yrityksiä, myös uusia, tulemaan markkinoille ja innovoimaan sekä parantamaan tuottavuutta ja kilpailukykyä globaalissa toimintaympäristössä. Kilpailu on myös kustannustehokasta, sillä sitä voidaan hyödyntää ilman julkisia tai yksityisiä menoja. Näin ollen valtiontukien valvonnalla on – yhtenä kilpailupolitiikan välineenä – keskeinen asema sisämarkkinoiden puolustamisessa ja vahvistamisessa.
3. Talous- ja rahoituskriisi on uhannut sisämarkkinoiden yhtenäisyyttä ja lisännyt kilpailunvastaisten toimien riskiä. Kriisin myötä on myös haluttu, että valtio omaksuu suuremman roolin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien yhteiskunnan jäsenten suojelemiseksi ja talouden elpymisen edistämiseksi. Mutta kriisi on myös aiheuttanut jäsenvaltioiden talousarvioihin kohdistuvia paineita, mikä on edellyttänyt julkisen talouden vakauttamista ja niukkojen resurssien tehokkaampaa käyttöä. Lisäksi kriisi on myös kasvattanut eroja eri jäsenvaltioiden liikkumavarassa rahoittaa politiikkojaan.
4. Euroopan kasvupotentiaalia voidaan lisätä keskittämällä julkiset menot paremmin ja luomalla tarvittavat edellytykset, jotta talouden elpyminen pääsisi kestävästi vauhtiin.

Erityisesti julkisia menoja olisi kohdennettava tehokkaammin¹ ja vaikuttavammin kasvua tukevaan politiikkaan yhteisten eurooppalaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

5. Osa näistä julkisista menoista on valtiontukea², olivatpa kyseessä suorat menot, verokannustimet, valtiontakaukset tai muut. Vahvempi ja paremmin kohdennettu valtiontukien valvonta voi kannustaa suunnittelemaan tehokkaampia kasvua edistäviä politiikkoja, ja sillä voidaan varmistaa, että kilpailun vääristymät pysyvät vähäisinä niin, että sisämarkkinat säilyvät avoimina ja kitkattomina. Se voi myös edistää julkisen talouden laadun parantamista. **Kohdennetun valvontakehyksen avulla jäsenvaltiot voivat edistää paremmin sekä Eurooppa 2020 -strategian toteutusta kestävän kasvun osalta että julkisen talouden vakauttamista.**
6. Valtiontukien valvonnan uudistamista tarvitaan komission valvontatoimien laadun parantamiseksi ja valvonnan muokkaamiseksi sellaiseksi välineeksi, jolla voidaan edistää julkisten varojen järkevää käyttöä kasvupainotteisissa politiikoissa ja rajoittaa tasapuolisia toimintaedellytyksiä heikentäviä kilpailun vääristymiä sisämarkkinoilla. Nykyisten aineellisten sääntöjen ja menettelyllisten puitteiden monimutkaisuus, mikä koskee niin pienempiä kuin suurempiakin tapauksia, ovat haaste valtiontukien valvonnalle.
7. EU:n valtiontukipolitiikan laaja uudistuspaketti on tarpeen myös seuraavista syistä: useiden keskeisten valtiontukivälineiden voimassaolon päättyminen ennen vuoden 2013 loppua; EU:n monivuotisen rahoituskehyksen ja EU:n rakennerahastojen sääntöjen laatiminen vuosiksi 2014–2020; ja lisäksi talous- ja finanssipolitiikan valvontajärjestelmän vahvistaminen osana talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa.
8. Valtiontukien valvonnan uudistamisella on siis kolme päätavoitetta: i) edistää kestävä, älykästä ja osallistavaa kasvua kilpailuun perustuvilla sisämarkkinoilla; ii) keskittää komission ennakoarviointi tapauksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoilla, ja tiivistää jäsenvaltioiden yhteistyötä valtiontukisääntöjen täytäntöönpanossa; iii) sujuvoittaa sääntöjä ja nopeuttaa päätöksentekoa.
9. Tässä tiedonannossa esitetään integroitu uudistusstrategia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteet liittyvät läheisesti toisiinsa ja ne on nähtävä uudistuspaketin yhtenäisen kokonaisuuden osatekijöinä.

¹ Tämä tarkoittaisi myös resurssien tehostamiseen käyttöön tai ympäristövahinkoihin johtavien tukien asteittaista poistamista komission tiedonannon ”Etenemissuunnitelma kohti resurssitehokasta Eurooppaa” mukaisesti, KOM(2011) 571 lopullinen, s. 10.

² Katsaus valtiontuen muodossa käytettäviin julkisiin menoihin on komission kertomuksessa ”Valtiontukien tulostaulu – Kertomus EU:n jäsenvaltioiden myöntämästä valtiontuesta”, KOM(2011) 848 lopullinen.

2. VALTIONTUKIUUDISTUKSEN TAVOITTEET JA KEINOT NIIDEN SAAVUTTAMISEKSI

2.1. Kasvun edistäminen vahvemmillä, dynaamisilla ja kilpailuun perustuvilla sisämarkkinoilla

10. Eurooppa 2020 -kasvustrategiassa tunnustetaan valtiontuen rooli kasvun edistämässä ja sen kyky ”vaikuttaa aktiivisesti ja myönteisesti Eurooppa 2020 -tavoitteisiin kannustamalla ja tukemalla innovatiivisempaa, tehokkaampaa ja vihreämpää teknologiaa koskevia hankkeita ja helpottamalla julkisen investointituen, riskipääoman ja tutkimus- ja kehitysrahoituksen saantia”³.
11. Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävillä politiikoilla voi olla tärkeä merkitys kriisin lopettamisessa ja kasvun saamisessa takaisin kestäväälle nousu-uralle. Tätä silmällä pitäen jäsenvaltiot ja unioni määrittävät talousarviomenojen – joista eräisiin sisältyy valtiontukea – tärkeysjärjestyksen.
12. Valtiontukien valvonnan uudistamisen tarkoituksena on helpottaa sellaisen hyvän tuen käsittelyä, joka on hyvin suunniteltu ja kohdistettu havaittuihin markkinoiden toimintapuutteisiin ja yhteisen edun mukaisiin tavoitteisiin ja vääristää vähiten kilpailua (ns. hyvä tuki). Näin voidaan varmistaa, että julkinen tuki edistää innovointia, vihreitä teknologioita, inhimillisen pääoman kehittämistä, kasvua, työllisyyttä ja EU:n kilpailukykyä ja ettei se johda ympäristöhaittoihin. Tällainen tuki edistää kasvua parhaiten, jos se on kohdistettu markkinoiden toimintapuutteisiin ja siten täydentää yksityisiä menoja, ei korvaa niitä. Valtiontuki on tehokas keino saavuttaa halutut yleisen edun mukaiset tavoitteet ainoastaan, jos sillä on kannustava vaikutus, ts. sen johdosta tuensaaja toteuttaa toimia, joita se ei olisi toteuttanut ilman tukea. Valtiontuella on suurin vaikutus kasvuun vain, jos se on suunniteltu tavalla, joka rajoittaa kilpailun vääristymistä ja säilyttää sisämarkkinat kilpailuun perustuvina ja avoimina. Sen vuoksi valtiontukien valvonta on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan parantaa valtiontuen muodossa toteutettavien julkisten menojen tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Kokonaistavoitteena on edistää kasvua sisämarkkinoilla, mikä edellyttää kilpailun kehittämistä. Valtiontuki, jota ei ole kohdistettu markkinoiden toimintapuutteisiin ja jolla ei ole kannustavaa vaikutusta, ei ole pelkästään julkisten varojen tuhlausta, vaan se jarruttaa kasvua heikentämällä kilpailuolosuhteita sisämarkkinoilla.
13. Valtiontukien valvonnalla tuetaan jo nyt Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeita. Esimerkiksi laajakaistasuuntaviivat tarjoavat edellytykset valtiontuen hyödyntämiseksi tehokkaasti laajakaistayhteyksien käyttöönotossa, ja ne tukevat Euroopan digitaalistrategian tavoitteiden saavuttamista. Infrastruktuurin kehittämiseen tarkoitettu julkinen tuki on keskeistä älykkäiden, tasokkaampien ja täysin yhteenliitettyjen liikenne- ja energiaverkkojen toteuttamiseksi resurssitehokasta Eurooppaa koskevan tiedonannon mukaisesti. Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää

³ Komission tiedonanto ”Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia”, KOM(2010) 2020 lopullinen, 3.3.2010, s. 20.

valtiontukea koskevilla puitteilla helpotetaan kahteen lippulaivahankkeeseen, ”Innovaatiounioni” ja ”Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka”, liittyvien tavoitteiden saavuttamista. ”Saastuttaja maksaa” -periaatteen täytäntöönpano ja mahdollisuus myöntää tukea, jonka tarkoituksena on kannustaa yrityksiä ylittämään ympäristönsuojelutukea koskeissa suuntaviivoissa vahvistetut EU:n ympäristönormit tai edistää energiatehokkuutta, ovat keinoja panna täytäntöön resurssitehokasta Eurooppaa koskeva lippulaivahanke. Mahdollisuus tukea koulutusta valtion varoilla edistää ”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelman” tavoitteita. Pelastamis- ja rakenneuudistustuen suuntaviivoissa sallitaan valtiontuki vaikeuksissa oleville yrityksille vain tiukoin ehdoin ja vain silloin, kun se johtaa niiden pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen. Näin kannustetaan tehottomien yritysten poistumista markkinoilta ja vahvistetaan yrityksiä maailmanlaajuiseen kilpailuun sekä edistetään ”Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikkaa”. Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden ja lippulaivahankkeiden sekä valtiontukisääntöjen välistä yhteyttä olisi kehitettävä edelleen virtaviivaistamalla komission käytössä olevia välineitä ja kannustamalla jäsenvaltioita suuntaamaan niukat julkiset varat yhteisiin painopistealoihin.

14. Painottamalla julkisen tuen laatua ja tehokkuutta valtiontukien valvonnalla voidaan myös auttaa jäsenvaltioita lujittamaan budjettikuria ja parantamaan julkisen talouden laatua, mikä johtaa veronmaksajien rahojen parempaan käyttöön. Tämä on erityisen tärkeää julkisen talouden älykkäälle vakauttamiselle sovittamalla yhteen kohdistettujen julkisten menojen rooli kasvun edistäjänä ja tarve saada julkinen talous hallintaan. Tämän vuoksi valtiontukien valvonta ja yleisemmät kilpailuongelmat on sisällytettävä talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon.
15. **Määrätietoinen valtiontukien valvonta on myös olennaista hyvin toimiville sisämarkkinoille.** Tällainen määrätietoinen valtiontukien valvonta liittyy olennaisesti EU:n sisämarkkinasääntöjen tehokkaaseen soveltamiseen, ja sillä on erityistä merkitystä markkinoilla, jotka on vastikään avattu ja joilla suurilla valtion tukemilla vakiintuneilla toimijoilla on edelleen merkittävä asema. Näitä aloja ovat esimerkiksi liikenne, postipalvelut tai joissain rajoitetuissa tapauksissa energia-ala. Valtiontuki uudistuksella voidaan parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta toteuttamalla tehokkaammin politiikkaa, jonka tavoitteena on rajoittaa kilpailun vääristymiä, säilyttää tasavertaiset toimintaedellytykset ja torjua protektionismia. Tämä valtiontukien valvonnan rooli on entistä tärkeämpi nyt, kun on valjastettava sisämarkkinoiden koko potentiaali kasvun vauhdittamiseksi.
16. Globaali ympäristö tarjoaa haasteita ja mahdollisuuksia eurooppalaisille yrityksille. Maailmassa on erilaisia kilpailusääntöjärjestelmiä. Vertailun vuoksi on todettava, että EU:n valtiontukisäännöt tarjoavat muita avoimemmat ja johdonmukaisemmat kasvuun tähtäävät puitteet, joiden perusteella voidaan myöntää samansuuruisia tukimääriä⁴. EU:n

⁴ WTO:n vuonna 2006 tekemästä vertailututkimuksesta ilmenee, että EU:n jäsenvaltioiden myöntämä tukitaso vastaa EU:n tärkeimpien kauppakumppanien myöntämää tukitasoa (tuet prosentteina suhteessa BKT:hen). Ks. WTO:n raportti vuodelta 2006 ”Exploring the links between subsidies, trade and the WTO”,

uudistettujen valtiontukipuitteiden keskittäminen kasvua lisääviin tavoitteisiin, samalla kun varmistetaan sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta, parantaisi EU-maiden yritysten kilpailukykyä myös EU:n ulkopuolella.

17. Tapauksissa, joissa kolmannen maan myöntämät tuet johtaisivat kilpailun vääristymiseen, Maailman kauppajärjestön (WTO) säännöt muodostavat perustan niiden erityisten seurausten korjaamiseksi, joita EU:n toimijoille aiheutuu laittomista ulkomaisista tuista. Lisäksi EU:n kolmansien maiden kanssa tekemiin kahdenvälisiin vapaakauppasopimuksiin voi sisältyä myös tukea koskevia sääntöjä, joita sovelletaan sellaisten kysymysten käsittelyyn, joita WTO:n puitteet eivät kata (esim. Korean kanssa tehty vapaakauppasopimus). Kauppapolitiikan välineitä voidaan käyttää näiden sääntöjen täytäntöönpanemiseksi.
18. Valtiontuki uudistusta koskevat kasvutavoitetta edistävät ehdotukset ovat seuraavat:
 - (a) Kaikkien tukitoimenpiteiden sääntöjen mukaisuuden arviointiin komissiossa sovellettavien **yhteisten periaatteiden** yksilöiminen ja määrittäminen; näissä horisontaalisissa periaatteissa olisi tarkoitus selventää, kuinka komissio arvioi yhteisiä piirteitä, joita ei tällä hetkellä kohdella samalla tavalla eri suuntaviivoissa ja puitteissa; näiden periaatteiden olisi oltava mahdollisimman käyttökelpoisia ja ne voisivat koskea markkinoiden todellisten toimintapuutteiden määrittämistä ja arviointia sekä julkisten tukitoimien kannustavia ja kielteisiä vaikutuksia, mukaan lukien mahdollisesti tuen kokonaisvaikutukset.
 - (b) **Valtiontukisuuntaviivojen tarkistaminen ja virtaviivaistaminen**, jotta ne ovat johdonmukaiset näiden yhteisten periaatteiden kanssa. Tarkistuksessa sovelletaan yleistä lähestymistapaa, joka perustuu sisämarkkinoiden vahvistamiseen, julkisten menojen tehokkaaseen hyödyntämiseen (valtiontukea käytetään vain, jos se tuottaa todellista lisäarvoa); tässä yhteydessä on tärkeää määritellä selkeämmin ratkaisua edellyttävät markkinoiden toimintapuutteet sekä tarkasteltava tarkemmin kannustavia vaikutuksia, jotta voidaan varmistaa kustannustehokkuus ja välttää vääristymiä. Valtiontuen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia on arvioitava järjestelmällisemmin erityisesti allokatiivisen ja dynaamisen tehokkuuden vääristymisen, tukikilpailun ja markkinavoiman osalta. Näin ollen esimerkiksi muita kuin rahoituslaitoksia koskevista tarkistetuista pelastamis- ja rakenneuudistustukisuuntaviivoista tulee keskeinen keino valvoa tätä erittäin vääristävää tukea sen varmistamiseksi, että valtion tukitoimilla puututaan markkinoilta poistumisprosessiin vain silloin, kun se on todella perusteltua. Myös silloin kun markkinaolot sallivat, otetaan käyttöön uudet säännöt vaikeuksissa olevien rahoituslaitosten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi kriisin jälkeen EU:n kriisien hallintaa ja ratkaisemista koskevien tulevien ehdotusten mukaisesti. Kun vielä kartoitetaan Eurooppa 2020 -strategian mukaisia menojen

http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/world_trade_report06_e.pdf. Ks. II jakso "Subsidies, Trade and the WTO", E luku "The incidence of Subsidies".

painopistealoja koskevat parhaat käytännöt, kustannustehokkaat ja kasvua edistävät tuet voidaan hyväksyä nopeasti. Virtaviivaistamisen osalta voidaan todeta, että ensimmäisessä vaiheessa eli vuoden 2013 loppuun mennessä useat suuntaviivat, esimerkiksi ne, jotka koskevat aluetukea, tutkimusta ja kehitystä sekä innovaatiotoimintaa, ympäristötukea, riskipääomatukea ja laajakaistayhteyksien käyttöönottoa (näiden tukilajien osuus on yli kaksi kolmasosaa EU:ssa myönnetystä tuesta), voitaisiin yhdenmukaistaa ja mahdollisesti konsolidoida yhteisten periaatteiden kanssa. Tämän myötä voitaisiin myös etsiä eri tukijärjestelmien välisiä synergioita ja saavuttaa useita tavoitteita. Kutkin suuntaviivat annetaan erikseen asteittain mahdollisimman nopeasti mainitulla kaudella. Tämän jälkeen yhdenmukaistetaan ja konsolidoidaan asteittain muut suuntaviivat.

2.2. Täytäntöönpanon keskittäminen tapauksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoihin

19. Varojen käytön tehostamista koskevan tavoitteen ei pitäisi tarkoittaa sitä, että kaikki julkiset menot joutuisivat suurennuslasin alle, vaan pikemminkin **sisämarkkinoihin merkittävästi vaikuttavan tuen priorisointia ja tiukempaa valvontaa**, kuten toimenpiteet, joihin liittyy suuria ja mahdollisesti vääristäviä tukia, mukaan lukien verotuet. Samanaikaisesti olisi yksinkertaistettava sellaisten luonteeltaan paikallisempien tapausten analysointia, joilla on vähän vaikutusta kaupankäyntiin. Tähän tulokseen voitaisiin päästä määrittelemällä oikeasuhteisemmat, eriytetyt säännöt ja uudistamalla valtiontukien valvontamenettelyjä niin, että jäsenvaltioilla on suurempi vastuu tukitoimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tätä varten sääntöjä olisi selkeytettävä ja komission suorittamaa jälkiseurantaa parannettava, jotta voidaan varmistaa, että sääntöjä noudatetaan riittävästi. Näin voidaan keventää myös viranomaisten ja tuensaajien hallinnollista taakkaa, kun on kyse pienistä tukimääristä.
20. Valtiontukiudistusta koskevat priorisointitavoitetta edistävät ehdotukset ovat seuraavat:
 - (a) **vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen** mahdollinen tarkistaminen yksityiskohtaisen vaikutustenarvioinnin perusteella; tarkistuksessa otetaan huomioon tilanne kaikissa jäsenvaltioissa ja sisämarkkinoilla kokonaisuutena sekä tarkistuksen talousarviovaikutukset; tarkoituksena on tutkia, vastaako nykyinen raja-arvo vielä markkinaolosuhteita;
 - (b) neuvoston **valtuusasetuksen** mahdolliset muutokset, jotta komissio voi katsoa, että tietyt tukimuodot soveltuvat sisämarkkinoille eikä niistä sen vuoksi tarvitse tehdä ennakkoilmoitusta. Tämän johdosta voitaisiin lisätä sellaisia tukilajeja, jotka komission kokemuksen mukaan saattaisivat hyötyä yksinkertaistetusta valvonnasta ilman, että komission harjoittaman valvonnan ja jälkikäteis seurannan tehokkuus heikkenisi. Näitä uusia tukimuotoja, jotka voisivat kuulua valtuusasetuksen soveltamisalaan, voisivat olla esimerkiksi seuraavat: kulttuurituki; luonnonkatastrofien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettu tuki; tuki EU:n (osittain) rahoittamiin hankkeisiin, kuten JESSICA;

- (c) **yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen** tarkistaminen ja soveltamisalan mahdollinen laajentaminen tarkistetun valtuusasetuksen piiriin kuuluviin tukilajeihin, jotta julkiset resurssit voitaisiin kanavoida paremmin tiettyjen vakiintuneiden tavoitteiden saavuttamiseen, ja samalla yksinkertaistetaan sellaisten hyvin suunniteltujen toimenpiteiden hallinnollista käsittelyä, joihin liittyvä tuen määrä on suhteellisen pieni.

21. Jos komissio päättää lisätä ilmoitusvelvollisuudesta vapautettujen tukitoimenpiteiden laajuutta ja soveltamisalaa, **jäsenvaltioiden vastuu valtiontukisääntöjen asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamisesta kasvaisi**. Koska entistä useammat toimenpiteet vapautetaan ilmoitusvelvollisuudesta, jäsenvaltioiden on varmistettava etukäteen, että vähämerkityksistä tukea koskevat toimenpiteet ja ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluvat ohjelmat ja tukiasiat ovat valtiontukisääntöjen mukaiset. Jäsenvaltioiden on koordinoitava näitä toimia yhdessä komission kanssa, joka jatkossakin valvoo jälkikäteen tukitoimenpiteitä. Komissio odottaa jäsenvaltioilta parempaa yhteistyötä toimitettujen tietojen laadun ja oikea-aikaisuuden sekä ilmoitusten laadinnan osalta. Lisäksi jäsenvaltioilla olisi oltava tehokkaat järjestelmät (mukaan lukien yksityinen täytäntöönpano) sen varmistamiseksi, että ennakoilmoitusvelvollisuudesta vapautetut valtiontukitoimenpiteet ovat unionin oikeuden mukaisia. Hallinnollista taakkaa voidaan vähentää kevyemmällä ilmoitusmenettelyllä vain, jos kansalliset viranomaiset sitoutuvat paremmin valtiontukisääntöjen noudattamiseen ja soveltamiseen. Näin ollen komission jälkikäteen suorittamaa valvontaa on lisättävä, myös siksi, että jäsenvaltioiden ryhmäpoikkeusasetuksen piiriin kuuluvien toimenpiteiden toteuttamisen seurannasta saatujen tulosten mukaan valtiontukisääntöjä ei useinkaan noudateta. Näin menetellen voidaan varmistaa täytäntöönpanon tehokkuus.

2.3. Sääntöjen virtaviivaistaminen ja päätöksenteon nopeuttaminen

22. Valtiontukisäännöistä on ajan mittaan kehittynyt monimutkainen oikeudellinen kehys. Sääntöjä voitaisiin selventää ja yksinkertaistaa ja niiden johdonmukaisuutta parantaa. Lisäksi arviointimenettelyä voitaisiin virtaviivaistaa. Myös valtiontukeen liittyviä käsitteitä on tarpeen selventää sekä konsolidoida horisontaaliset ja aineelliset säännöt.

23. Komission on tutkittava kaikki mahdollista tukea koskevat väitteet ilman, että se voi vahvistaa prioriteetteja kantelujen käsittelyä varten. Komissio ei myöskään aina pysty saamaan osapuolilta täydellisiä eikä oikeita tietoja, mikä voi venyttää menettelyjä. Menettelyjä on virtaviivaistettava ja uudistettava yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, jotta päätökset voidaan tehdä yritysten kannalta järkevässä määräajassa. Tätä tavoitetta tukevat paketin osatekijät ovat seuraavat:

- (a) **Valtiontuen käsitettä** on selkeytettävä ja selitettävä paremmin: tuen käsite on objektiivinen käsite, joka SEUT-sopimuksen 107 artiklassa olevan määritelmän mukaan on mikä tahansa valtion toteuttama tai valtion varoista myönnetty toimenpide, joka on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, joka antaa tuensaaajalle edun ja joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua. Tältä osin komission tehtävänä on vain selittää, miten se itse ymmärtää ja soveltaa SEUT-

sopimuksen määräyksiä, siten kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinut. Nämä rajoitukset huomioon ottaen komissio antaa lisäselvityksiä keskeisistä tukeen liittyvistä käsitteistä tarkoituksenaan helpottaa sääntöjen täytäntöönpanoa;

- (b) **Valtiontukia koskevaa menettelyasetusta** on uudistettava kantelujen käsittelyn ja markkinatietoja koskevien välineiden osalta, jotta komissio voi paremmin keskittää toimensa sisämarkkinoiden kannalta tärkeimpiin tapauksiin. Tämä edellyttää, että komissio voi asettaa kantelujen käsittelyä koskevat painopisteet, jotta voidaan priorisoida sellaisia mahdollisia tukia koskevat väitteet, joilla on suuri vaikutus kilpailuun ja kauppaan sisämarkkinoilla. Jotta komissio voi tutkia tehokkaasti tukia, joilla on huomattava vaikutus, sillä olisi oltava tehokkaammat välineet kaikkien tarvittavien tietojen saamiseksi markkinatoimijoilta mahdollisimman nopeasti niin, että se voi antaa päätökset yritysten kannalta järkevässä määräajassa. Menettelyjen uudistaminen antaisi komissiolle myös mahdollisuuden käynnistää enemmän sellaisia viran puolesta tehtäviä tutkimuksia, jotka koskevat sisämarkkinoita haittaavia huomattavia kilpailun vääristymiä. Sen olisi lisäksi voitava todentaa nopeasti tukitoimenpiteiden markkinavaikutukset, mikä nopeuttaisi päätöksentekoa.

3. TULEVAT TOIMET

24. Edellä esitetyn valtiontukiuudistuksen tarkoituksena on luoda selkeämpi ja johdonmukaisempi valtiontukien valvonnan rakenne. Eriteltyt mahdolliset toimenpiteet ovat uudistuspaketin yhtenäisen kokonaisuuden osatekijöitä.
25. Edellä selostetuilla, toisiaan tukevilla ja toisistaan riippuvaisilla toimenpiteillä pyritään yhdessä saavuttamaan asetetut korkean tason tavoitteet. Esimerkiksi edellä ehdotettujen menettelyyn liittyvien toimenpiteiden ansiosta päätöksenteko nopeutuisi ja komissio voisi keskittää valvontatoimensa EU:n tasolla merkittävimpiin tukiin. Vastaavasti myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa laajennettaisiin muuttamalla valtuusasetusta.
26. Kun otetaan huomioon tavoitteiden ja paketin osatekijöiden keskinäinen riippuvuus ja jotta valtiontukiuudistuksesta saataisiin kaikki hyöty, on myös suotavaa, että uudistuksen tärkeimmät osatekijät tulevat voimaan samanaikaisesti. Sen vuoksi tämän tiedonannon hyväksymisen jälkeen käynnistyvät tarvittavat prosessit ja paketin tärkeimmät välineet, mukaan lukien neuvoston säädökset, olisi hyväksyttävä vuoden 2013 loppuun mennessä.
27. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi komission ehdotukset menettely- ja valtuusasetuksiksi olisi hyväksyttävä syksyllä 2012. Komission tavoitteena on valmistella paketin muut osat seuraavien kuukausien aikana, jotta keskeiset komission säädökset ja suuntaviivat voidaan tarkistaa ja virtaviivaistaa asteittain vuoden 2013 loppuun mennessä. Komissio aikoo kuulla jäsenvaltioita ja ryhtyä avoimeen vuoropuheluun Euroopan parlamentin ja muiden sidosryhmien kanssa kerätäkseen palautetta valtiontukiuudistusta koskevista ehdotuksista käytävää keskustelua varten.

